

Viite VN/14840/2026

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue antaa seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (DigiFinland Oy):

Lausuntonne sidosyksikköasemasta

Mikäli sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettuun lakiin säädetään poikkeus sidosyksikköasemaa koskevasta vähimmäisomistusosuusvaatimuksesta DigiFinland Oy:n osalta hyvinvointialue katsoo, että DigiFinland Oy:n palveluiden hyödyntäminen tulee olla hyvinvointialueille vapaaehtoista. Hyvinvointialueilla tulee olla todellinen mahdollisuus valita kulloinkin tarkoituksenmukaisin tuotantotapa joko DigiFinland Oy:n kautta, markkinoilta hankkimalla tai omana kehittämisenä.

Vapaaehtoisuuden turvaaminen on olennaista sidosyksikköaseman oikeutuksen näkökulmasta. Mikäli käyttö muodostuisi tosiasiallisesti velvoittavaksi tai vahvasti ohjatuksi, riski markkinoiden toimivuuden vääristymisestä kasvaa.

Sääntelyn tulee myös mahdollistaa jatkossa laaja yhteistyö eri toimijoiden välillä. Hyvinvointialueiden tulee voida tehdä digitaalisten ratkaisujen kehittämistä ja hankintoja joustavasti myös keskenään sekä yhdessä Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän kanssa ilman, että DigiFinland Oy:stä muodostuu ensisijainen tai rajoittava väylä yhteistyölle.

Hyvinvointialue tunnistaa kuitenkin, että DigiFinland Oy:n sidosyksikköaseman varmistaminen lakimuutoksella voi mahdollistaa kansallisten digitaalisten ratkaisujen kehittämisen ja hyödyntämisen tilanteissa, joissa yhteen toimivuus ja skaalautuvuus edellyttävät valtakunnallista lähestymistapaa.

Muut kommentit esityksestä

Hyvinvointialue katsoo, että on tärkeää varmistaa, että DigiFinland Oy:stä ei muodostu erillinen, raskas hallinnollinen taso hyvinvointialueiden ja markkinoiden väliin. Digitaalisten ratkaisujen kehittämisen tulee säilyä ketteränä ja asiakaslähtöisenä. Hallinnollisten rakenteiden monimutkaistuminen voi hidastaa päätöksentekoa ja heikentää kykyä reagoida muuttuviin tarpeisiin. DigiFinland Oy:n asema ei saa johtaa digitaalisten ratkaisujen kehittämisen hidastumiseen tai toimintatapojen lukkiutumiseen.

Sidosyksikköasema mahdollistaa hankinnat ilman kilpailutusta mikä korostaa tarvetta varmistaa kilpailuneutraliteetin toteutuminen. DigiFinland Oy:n rooli tulee tarkastella suhteessa markkinoihin siten, että se täydentää markkinaa. Hyvinvointialueilla tulee säilyä kannuste hyödyntää markkinaehtoisia ratkaisuja ja edistää kilpailua.

Hyvinvointialue pitää myös tärkeänä, että erityistehtäväyhtiöitä ja niiden määrää sekä toimintaa tarkastellaan kokonaisuutena. Onko esimerkiksi mahdollisuutta yhdistää erityistehtäväyhtiöitä toisiinsa ja karsia sen kautta päällekkäistä hallintoa sekä samalla varmistaa riittävä osaamisen keskittäminen ja resurssien tehokas käyttö.